

tror ikke, det er nogen stor Del, det vilde ogsaa være urimeligt. I Øjeblikket er man saa glad ved det meget Guld, ved de mange Penge, der er i Landet, men Følgen af disse mange Penge ser man hver Dag: Priserne paa Gaarde og Huse og Bedrifter drives i Vejret for hver Dag, der gaar, og Følgen deraf er selvfølgelig, at Prioriteterne vokser ustandselig. Man kan ved at gaa Statistikken efter se, hvor voldsomt Prioriteterne stiger. Disse Prioriteter skal forrentes, og Følgen af de mange Penge her i Landet er altsaa, at Arbejderen skal afgive en stadig større og større Del af sit Udbytte til Forrentning af Kapitalen. Der er vel ingen, som ikke tror, at der kommer alvorlige Tider for vort Land, saafremt denne Tingenes Tilstand fortsættes. Nu staar alle vore Kreaturer i Fare, den ene Gaard slagtes efter den anden, Husmandens Ko og Gris dør Sultedøden her i Landet i disse Dage, og en skønne Dag staar vi saaledes, at den nøgne Jord i større eller mindre Grad skal forrente den stadig voksende Prioritetsbyrde. Det betyder ikke andet end, at man tager Pengene fra det arbejdende Folk og giver dem til dem, der har laant Pengene ud. Det er Resultatet af hele den Finanspolitik. Der er sikkert mange Tusinde Husmænd, der i Øjeblikket ser med meget mørke Tanker hen til den kommende og næstkommende Termin og maaske er ude af Stand til at skaffe Penge til denne Termin, og det i en Tid, da Pengene her i Landet svulmer paa en Maade som aldrig før. Jeg tror, at Bagslaget rammer meget hurtigt, og at de, som er saa glade ved den nuværende Tilstand, om 5—6—7 Aar vil have faaet deres Kærlighed til det gamle Samfund i højeste Grad afkølet.

Der er dog nogle, som ikke ser Fremtiden i Møde med Bekymring; det er Bankerne. De udbetalte i 1916 27 Mill. Kr. i Dividende, men det er kun en ringe Del af deres Fortjeneste. De fire Hovedbanker i København havde en kolossal Indtægt; Landmandsbanken tjente i 1916 $19\frac{1}{4}$, Privatbanken $9\frac{3}{4}$, Nationalbanken $9\frac{1}{2}$ og Handelsbanken 7 Mill. Kr., det er i alt 45 Mill. Kr. Den nationale Bank tjente paa sine 27 Mill. Kr.s Aktiekapital $9\frac{1}{2}$ Mill. Kr. og gav altsaa 35 pCt. i Udbytte. Det er ikke blot Socialdemokrater og saadanne væmmelige misundelige Fattigfolk, der skumler over dette, men der har været andre, som har følt Forargelse over, at Landets nationale Bank, som vi har givet Monopol i 1907, har i 1916 beregnet

sig 35 pCt. af sin Aktiekapital. Det er et daarligt Eksempel at give de øvrige Virksomheder, at den Bank, der skal være Grundlaget for hele Landets økonomiske Liv, tager saa kraftigt til sig, at den faar 35 pCt. ud af det. En meget vittig Mand sagde en Gang til mig, at nu skal Julie Sonne, der udlaaner Penge og til daglig averterer i Bladene om Pengeudlaan, tage sig i Agt for Konkurrence fra Nationalbanken. Hun averterer sin Forretning som Danmarks billigste Udlaanssted, og hun tager 60 pCt. i aarlig Rente. Nationalbanken kan snart komme til at gøre hende Rangen stridig.

Jeg skal ikke komme ind paa en Omtale af Nationalbankens Regnskaber eller af den Maade, hvorpaa den opgør sit Regnskab. Det er muligt, at Nationalbanken har opgjort sine udenlandske Beholdninger paa urigtig Maade, men for os foreligger kun Resultatet. Her i Rigsdagen har man ingen Grund til at være tilfreds med Nationalbankens Virksomhed. Nationalbanken benyttede sig af Lejligheden i 1907 til at aftvinge den danske Rigsdag en for Banken meget fordelagtig Oktroj. Vi ved alle, hvorledes det skete. Det skete i et Øjeblik, da den danske Regering stod svagt, og Nationalbanken stod stærkt. Nationalbanken fik den Gang et meget værdifuldt Aktiv fra den danske Stat, men da den havde faaet dette Aktiv — man kan vel sige paa en noget uheldig Maade — kunde det have været en Opfordring til den om at vise større Varsomhed, end jeg synes, denne Bank har udvist i 1916. Vi Socialdemokrater er sagesløse i saa Henseende, idet vi i 1907 modsatte os; at Nationalbanken skulde have denne Oktroj. Jeg ved, at der har været en Finansminister, Lassen, der ligesom Finansministeriets Embedsmænd var utilfreds dermed. De protesterede, men der var andre Kræfter i Regeringen, som var stærkere, og Nationalbanken fik sin Oktroj af 1907. Ifølge denne Oktroj har Nationalbanken Ret til at udstede Sedler. Den fabrikkerer altsaa Sedler rent maskinmæssigt, og derefter udlaaner den disse Sedler til en Rente af 5 pCt. Ogsaa den danske Stat, som til Kornforsyning og Kornindkøb og meget andet har maattet laane store Beløb af Nationalbanken, maa betale denne Bank 5 pCt. af de Penge, som Banken fremstiller med en meget ringe Udgift. Det er et stort Privilegium, denne Bank har. Nu ved jeg vel, at af de $9\frac{1}{2}$ Mill. Kr.s Overskud, Banken havde i 1916, fik den danske Stat godt og vel 2